

Restaurarea unei tipărituri

Paul Gabriela

În anul 1699, tipograful Mihail Iștvanovici tipărește două cărți în limba română: Bucoavna și Chiriadromionul, care este cea mai complexă colecție de predici din istoria vechii literaturi române. Se pare că ea este o reeditare a Cazaniei apărută în 1641, tot la Bălgrad, sau, după alții, reproduce parțial Cazania mitropolitului Varlaam.

Este o carte de cazanii scrisă cu caractere chirilice, tiparul este negru, doar în titlu întâlnim și roșu. Are 31 de rânduri pe pagină, textul în chenar și un număr de 415 file.

Această tipăritură a fost realizată pe mai multe tipuri de hârtie manuală, din fibre de in și cânepă, produsă în ani diferiți și în mori diferite. Grosimea hârtiei diferă în funcție de fiecare caz în parte.

Păstrarea tipăriturii în condiții necorespunzătoare a dus la pierderea unității volumului soldat cu desprinderi ale filelor, deteriorarea corpului cărții, ca urmare a lipsei copertelor, a acțiunii agenților fizico-chimici și biologici.

După parcurgerea etapelor premergătoare obligatorii (fotografiere, dezinfectie, investigații) am trecut la desprăfuirea tipăriturii, numerotarea filelor, îndepărtarea depozitelor de ceară, îndreptarea prin mijloace mecanice a filelor răsucite și îndoite.

Spălarea filelor s-a făcut în apă. Filele deteriorate fiind spălate între netex, fapt ce a permis atât circulația apei cât și protejarea fragmentelor biodeteriorare cu tendință de desprindere.

Urmează apoi uscarea liberă, reînclieirea pe ambele părți cu o soluție de carboximetilceluloza în apă, presare intermediară.

Completarea cu hârtie japoneză s-a făcut prin metoda „la dublu”, iar adezivul folosit a fost o soluție de carboximetilceluloza 2,5% în apă. Consolidarea fisurilor, rupturilor s-a făcut cu val japonez pe ambele părți.

Urmează apoi presarea finală între foi de filtru umezite și uniformizate în presă.

Recompunerea caietelor este ultima etapă pe care o parcurgem înainte de ajungerea cărții în laboratorul de legătorie.

Se recomandă păstrarea tipăriturii în condiții microclimatice corespunzătoare.

Având în vedere numărul destul de mare de exemplare care se găsesc și astăzi din Chiriadromion, putem afirma că tipărirea ei și-a atins scopul - „folosul neamului românesc”, deoarece a circulat intens și a contribuit astfel la menținerea unității spirituale a românilor iar satisfacția restauratorului de a-i reda semnificația originală este justificată.

Bibliografie:

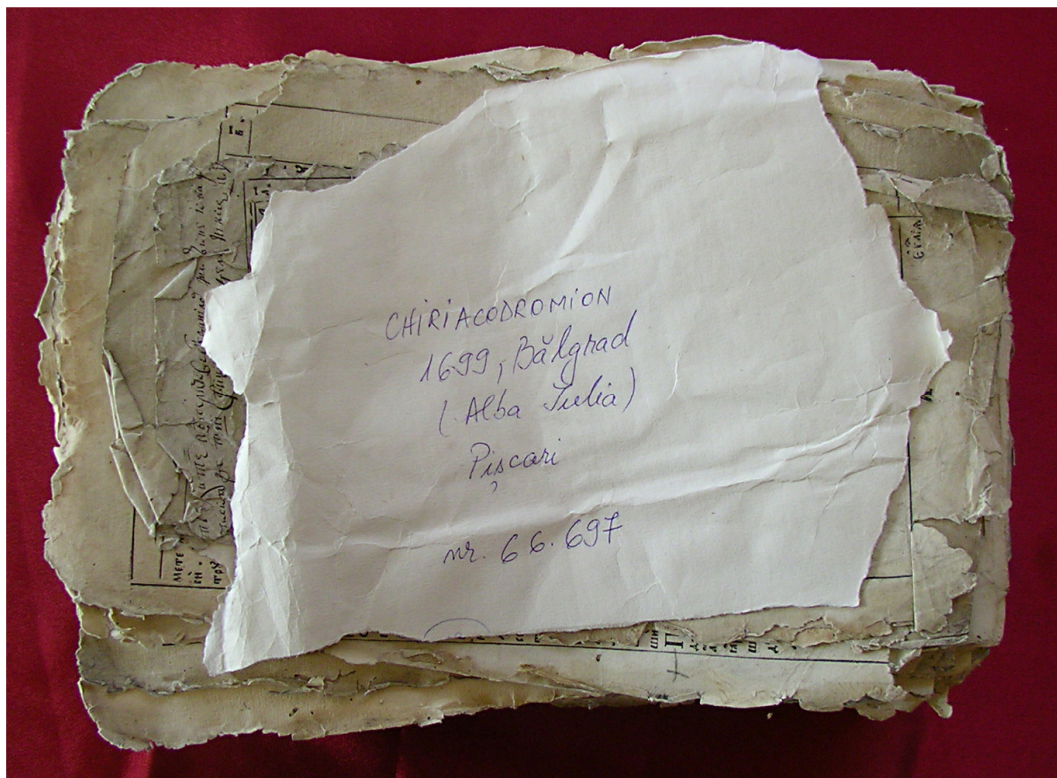
Sofia Știrban, *Din istoria hârtiei și filigranului: Tipografia românească a Bălgradului* (sec. XVII), Alba Iulia, 1999

Hațeganu Lucia, *Kiriadromion, Bălgrad 1699 „Îndrumător pastoral”*, Alba Iulia, 1977

The restoration of a printed paper

Abstract

This paper presents the restoration of a Chiriadromion from 1699. The book is the property of the Satu Mare County Museum. Paul Gabriela

Chiriacodromion. Ansamblu înainte de restaurare

Chiriacodromion. Ansamblu înainte de restaurare

Restaurarea unei tipărituri

Chiriacodromion. Ansamblu înainte de restaurare

Prima filă înainte de restaurare

Prima filă după restaurare

Chiriadromion. Ansamblu după restaurare

Chiriadromion. Ansamblu după restaurare